



Številka: Up-240/15-20

Datum: 22. 1. 2019

ODLOČBA

Senat Ustavnega sodišča je v postopku odločanja o ustavni pritožbi Ivana Beleta, Ljubljana, na seji 22. januarja 2019

odločil:

Sodba Okrajnega sodišča v Ljubljani št. ZSV 902/2014 z dne 5. 1. 2015 se razveljavi in zadeva se vrne temu sodišču v novo odločanje.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Prekrškovni organ je pritožniku izdal plačilni nalog zaradi prekrška po 3. točki petega odstavka 46. člena Zakona o pravilih cestnega prometa (Uradni list RS, št. 82/13 – uradno prečiščeno besedilo, 68/16, 54/17 in 69/17 – popr. – ZPrCP), saj naj ne bi spoštoval omejitve hitrosti. Izrečena mu je bila globa 250 EUR in 3 kazenske točke. Zoper odločitev prekrškovnega organa je pritožnik vložil zahtevo za sodno varstvo, ki jo je Okrajno sodišče v Ljubljani zavrnilo kot neutemeljeno.

2. Okrajno sodišče je glede pritožnikovega predloga, naj ga sodišče zasliši, sprejelo stališče, da zaslišanje pritožnika po določbah Zakona o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13 in 32/16 – v nadaljevanju ZP-1) ni bilo obvezno in tudi ne potrebno, saj je imel pritožnik dovolj možnosti, da se izjavi, že v zahtevi za sodno varstvo in ob zaslišanju priče, kateremu je prisostvoval.

3. Pritožnik z ustavno pritožbo izpodbija sodbo Okrajnega sodišča v Ljubljani in zatrjuje kršitve človekovih pravic iz 23., 27., 28. in 29. člena Ustave. Med drugim navaja, da mu je bil plačilni nalog zaradi prehitre vožnje izdan in vročen po pošti, ne da bi se mu prej omogočilo podati izjavo. Prvi odstavek 57. člena ZP-1, ki ne predvideva pravice kršiteljev do podajanja izjave, naj bi bilo mogoče uporabiti šele ob kumulativno izpolnjenih pogojih, da je prekršek uradna oseba zaznala ali ugotovila z uporabo tehničnih sredstev ali

naprav, nadalje, da je bil kršitelj navzoč, in končno, da se mu ob vročitvi ustno predstavi storjeni prekršek in dokaze. Ker naj navedeni pogoji ne bi bili izpolnjeni, kljub temu pa naj pritožnik pred izdajo plačilnega naloga ne bi imel možnosti izjave, naj bi prišlo do nepravilne uporabe zakona v postopku pred prekrškovnim organom, ki naj bi pomenila tudi kršitev pravice do poštnega sojenja iz prve do tretje alineje 29. člena Ustave. Nadalje pritožnik navaja, da je sodišče na podlagi zahteve za sodno varstvo, ki jo je vložil zaradi svoje obrambe, samo začelo zbirati nove dokaze za storitev prekrška in – čeprav ni šlo za prekršek, ki bi ga ta sama zaznala – zaslišalo uradno osebo, ki je podpisana na plačilnem nalogu. Po drugi strani naj bi sodišče zavrnilo pritožnikov pisni predlog za njegovo lastno zaslišanje. S tem naj sodišče ne bi delovalo kot neodvisno in nepristransko sodišče z vidika določbe o pravici do enakega pravnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave in naj pritožniku ne bi zajamčilo pravice do obrambe, izhajajoče iz druge in tretje alineje 29. člena Ustave.

4. V postopku preizkusa ustavne pritožbe je senat Ustavnega sodišča vpogledal v spis prekrškovnega organa, Mestnega redarstva Mestne občine Ljubljana št. 2240-27646/2014-52072713.

5. Senat Ustavnega sodišča je s sklepom št. Up-240/15 z dne 3. 12. 2018 ustavno pritožbo sprejel v obravnavo, ker je ocenil, da gre v zadevi prekrška za pomembno ustavnopravno vprašanje, ki presega pomen konkretne zadeve (tretji odstavek 55.a člena Zakona o Ustavnem sodišču, Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS). O tem je bilo na podlagi prvega odstavka 56. člena ZUstS obveščeno Okrajno sodišče v Ljubljani.

B.

6. Pritožnik med drugim navaja, da je sodišče zavrnilo njegov pisni predlog za lastno zaslišanje. S tem naj bi mu kršilo pravici iz druge in tretje alineje 29. člena Ustave.

7. Ustavno sodišče se je do pomembnih ustavnopravnih vprašanj, kot jih izpostavlja pritožnik, že opredelilo. Tako je v odločbah št. Up-718/13 in št. Up-187/13, obe z dne 7. 10. 2015 (Uradni list RS, št. 80/15, in OdlUS XXI, 17), odgovorilo na vprašanje, v kakšnih primerih mora biti posamezniku – storilcu prekrška v postopku odločanja o zahtevi za sodno varstvo zagotovljena pravica, da se o dejstvih in okoliščinah, pomembnih za odločitve, izjavi neposredno in ustno pred sodiščem in da se neposredno, v njegovi navzočnosti, izvedejo dokazi, ki so mu v korist. Na merila iz navedene odločbe se je Ustavno sodišče nazadnje sklicevalo v odločbi št. Up-854/14 z dne 20. 4. 2017 (Uradni list RS, št. 24/17).

8. V odločbi št. Up-718/13 je Ustavno sodišče zapisalo, da procesna jamstva iz 22., 23. in 29. člena Ustave skupaj tvorijo širši pojem poštenega postopka in da morajo biti posamezniku zagotovljena tudi v postopku o prekršku. Poudarilo je, da je v samo jedro

pravice do poštenega postopka vraščena pravica obdolženca, da je na sojenju neposredno navzoč, da se lahko neposredno pred sodiščem izjavi o dejstvih in okoliščinah, pomembnih za odločitev, in da se v njegovi navzočnosti, v skladu z načeloma neposrednosti in kontradiktornosti, izvedejo dokazi, na katerih temelji odločitev. Težko si je namreč zamisliti, kako bi bilo vsa ta procesna ravnanja mogoče izvesti oziroma posamezniku zagotoviti drugače kot neposredno, na ustni (kontradiktorni) obravnavi.¹ Zahteva po njeni izvedbi pa je še toliko večja, kadar ne gre za očitke o storitvi prekrška, ki po dokazni plati zadeva dokaze, pridobljene z objektivno metodo (npr. uporaba naprave za merjenje hitrosti vozil in alkotest), temveč gre za zadevo, v kateri je prišlo do osebne zaznave storitve prekrška.²

9. V odločbi št. Up-854/14 je Ustavno sodišče navedlo, da je izjemoma obravnavalo ustavno pritožbo v zadevi prekrška, ki se nanaša na kršitev pravice do ustne obravnave, ker je presodilo, da je treba ponovno opozoriti na stališča iz odločb Ustavnega sodišča ter sodb Evropskega sodišča za človekove pravice (v nadaljevanju ESČP). Pri tem je poudarilo, da to ne pomeni, da bo Ustavno sodišče tudi v prihodnje obravnavalo prav vsako ustavno pritožbo, ki bi utemeljeno opozarjala na nespoštovanje ustavnosodnih precedensov na področju varstva človekovih pravic v prekrškovnih postopkih, in da ni naloga Ustavnega sodišča, da vedno znova opozarja na pomen obvezujočnosti svojih odločb in sodb ESČP.³ Ker sodišče v obravnavani zadevi ni zaslišalo pritožnika in mu ni dalo možnosti, da bi neposredno na sodišču predstavil svoje videnje dogodka, je Ustavno sodišče ugotovilo kršitev pravice do sojenja v navzočnosti iz druge alineje 29. člena Ustave in je izpodbijane akte razveljavilo ter zadevo vrnilo v novo odločanje.

10. Zaradi zagotavljanja pravice do enakega varstva iz 22. člena Ustave in s tem enake obravnave vseh tistih pritožnikov, ki so ustavne pritožbe v zadevah prekrškov, v katerih gre za pomembna ustavnopravna vprašanja, do katerih se je Ustavno sodišče že opredelilo, vložili do odločitve Ustavnega sodišča v zadevi, navedeni v 9. točki obrazložitve, to je do 20. 4. 2017, je senat Ustavnega sodišča odločil tudi o ustavni pritožbi pritožnika.

11. Iz enakih razlogov, kot izhajajo iz odločb Ustavnega sodišča, navedenih v 7. točki obrazložitve, je bila pritožniku kršena pravica do sojenja v navzočnosti iz druge alineje 29. člena Ustave. Zato je senat Ustavnega sodišča razveljavil izpodbijano sodbo in zadevo vrnil sodišču v novo odločanje. Ob vnovičnem odločanju bo morale sodišče upoštevati stališča iz te odločbe in pritožnika tudi zaslišati.

¹ Glej 8. in 10. točko obrazložitve odločbe Ustavnega sodišča št. Up-718/13. Enako stališče izhaja tudi iz odločbe Ustavnega sodišča št. Up-187/13, glej 6. in 8. točko obrazložitve.

² Prim. 13. točko obrazložitve odločbe št. Up-718/13 in 8. točko obrazložitve odločbe št. Up-187/13.

³ Glej 7. točko obrazložitve odločbe Ustavnega sodišča št. Up-854/14.

C.

12. Senat Ustavnega sodišča je sprejel to odločbo na podlagi tretjega odstavka 59. člena ZUstS v sestavi: predsednik senata Marko Šorli ter člana DDr. Klemen Jaklič in dr. Katja Šugman Stubbs. Odločbo je sprejel soglasno.

Marko Šorli
Predsednik senata

zanj

DDr. Klemen Jaklič
Namestnik predsednika senata